

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba (przewodniczący)
SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)
SSN Marian Kocon

w sprawie z wniosku E. Spółki Akcyjnej w G.
przy uczestnictwie S.P., A.P., P.P., A.P., Ł.B., G.J.P.
i Skarbu Państwa - Starosty [...]
o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowych o treści odpowiadającej
służebności przesyłu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 września 2017 r.,
zażalenia uczestników postępowania S.P., A.P.,
P.P., A.P., Ł.B. i G.J.P.
na postanowienie Sądu Okręgowego w W.
z dnia 16 lutego 2017 r., sygn. akt I Ca (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy w W.,
po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy E. S.A. w G. od postanowienia Sądu
Rejonowego w R. z dnia 23 czerwca 2016 r. uchylił zaskarżone postanowienie i
przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania wraz z
orzeczeniem o kosztach postępowania apelacyjnego. Jako podstawę takiego
rozstrzygnięcia sprawy został powołany art. 386 § 4 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

ze względu na uznanie Sądu drugiej instancji, że w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowych o treści odpowiadającej służebności przesyłu, przy uczestnictwie szeregu osób fizycznych oraz Skarbu Państwa – Starosty [...], doszło do dokonania oceny prawnej przez Sąd pierwszej instancji bez jej oparcia o właściwie ustaloną podstawę faktyczną i zachodzi potrzeba poczynienia po raz pierwszy niezbędnych ustaleń faktycznych, które zostały obszernie przytoczone w uzasadnieniu Sądu Okręgowego. Zdaniem tego Sądu, zakres uzupełnienia postępowania dowodowego okazał się tak duży, że dokonanie go przez Sąd w toku rozpoznawania apelacji godziłoby w zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego, zagwarantowaną przez art. 176 Konstytucji.

W zażaleniu uczestnicy będący osobami fizycznymi zarzucili Sądowi Okręgowemu naruszenie zaskarżonym postanowieniem art. 386 § 1, 4 i 6 k.p.c., przywołując argumenty wraz ze stosownym orzecnictwem Sądu Najwyższego, o przyjętej w polskim postępowaniu cywilnym zasadzie pełnej apelacji, a więc konieczności merytorycznej kontynuacji postępowania przed sądem pierwszej instancji. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania apelacji wnioskodawcy wraz z zasądzeniem kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W rozpoznawanej sprawie może się wydawać, że nie zachodzi żadna z przesłanek wskazanych w powołanym przepisie. Jednak z obszernego pod tym względem uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia Sądu drugiej instancji wynika, że w toku rozpoznawania sprawy przez Sąd Rejonowy popełnionych zostało tak wiele błędów, również wskutek luk w uzasadnieniu, że niemożliwa okazała się kontrola instancyjna. Wprawdzie polski kodeks postępowania cywilnego, co trafnie akcentuje się w zażaleniu przyjmuje model apelacji pełnej, to znaczy, że postępowanie apelacyjne jest kontynuacją postępowania pierwszoinstancyjnego, ale słusznie wskazuje się z kolei w orzecnictwie, że ma ono nadal charakter

kontrolny. Orzeczenie kontrolowane musi się do tego nadawać przez odpowiadanie wymaganiom uzasadnienia, spełniającego przesłanki wynikające z art. 328 § 2 k.p.c. Jak przekonująco twierdzi się w uzasadnieniu uchylonego postanowienia, przywołującego konkretne uchybienia Sądu pierwszej instancji, że nie została rozpoznana istota sprawy, mimo stwarzania takich pozorów. Nie zostało więc rozpoznane zgłoszone żądanie przez zbadanie jego materialnej podstawy.

Uznać zatem należy, że Sąd pierwszej instancji dokonał oceny prawnej roszczenia bez oparcia się o właściwie ustaloną podstawę faktyczną i po raz pierwszy musi się dokonać koniecznych ustaleń faktycznych. Zakres tych ustaleń nie pozwala na przeprowadzenie postępowania przez sąd drugiej instancji, gdyż sprowadziłoby się to do rozpoznania istoty sprawy i dokonania ocen prawnych z naruszeniem dwuinstancyjności postępowania sądowego, co ewidentnie jest sprzeczne z art. 176 Konstytucji. Sąd pierwszej instancji ponownie rozpoznając sprawę dokona uzupełnienia ustaleń faktycznych w sposób określony przez Sąd Okręgowy, a następnie przeprowadzi ocenę prawną z uwzględnieniem treści uzasadnienia tego Sądu.

Mając to na uwadze należało na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzec jak w postanowieniu.